

SFIR

SVENSKA FÖRENINGEN FÖR
INDUSTRIELLT RÄTTSSKYDD

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och transporträtt
Att. Alexander Ramsay

Kommissionens förslag till genomförande av det fördjupade samarbetet avseende det enhetliga patentskyddet och dess översättningsarrangemang

Svenska Föreningen för Industriellt Rättsskydd (SFIR) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Kommissionens förslag. Föreningen anför följande:

Ett effektivt europeiskt patentsystem

Patentsystemet är en nyckelfaktor för att främja innovationsverksamhet och teknisk och industriell utveckling som är avgörande för svensk industris konkurrenskraft och som därmed påverkar vår samhällsekonomi. Även om nationella patent inte spelat ut sin roll, så medför den europeiska integrationen och den vidare globaliseringen av företagens marknader att patentsystemets effektivitet måste bedömas på europeisk nivå och i allt högre grad även på global nivå. Exempelvis kan en dramatisk ökning av europeiska företags behov av patentskydd i Kina väntas prägla patentsystemets utveckling och kanske i än högre grad kinesiska företags behov av patentskydd i Europa. Dess effekter för europeisk industri kan därför inte ses bara ur ett rättshavarperspektiv utan måste i lika hög grad värderas ur tredje mans perspektiv. I allt högre grad är företagen beroende av patentsystemet både som rättshavare och som tredje man och det viktiga är att systemet utformas så att innovationskonkurrens främjas. För europeisk industri är patentskyddet på den inre marknaden särskilt betydelsefullt men ett förbättrat skydd där för rättighetshavarna gäller också för icke-europeiska företag.

Ett väl fungerande patentskydd är viktigt såväl för stora som för mindre företag. En väsentlig del av betydelsefulla uppfinningar inom exempelvis biotekniken görs inom små forskningsenheter som är helt beroende av patentskydd för att exploatera dessa. För att främja utvecklingen måste patentsystemet vidare skapa balans mellan rättshavares och tredje mans intressen, och detta är inte minst viktigt i förhållandet mellan företag med olika resurser att tillvarata sina intressen som rättshavare respektive tredje man. Om mindre företag saknar praktiska möjligheter att i förhållande till större företag skydda sina innovationer respektive försvara sig mot oberättigade anspråk, så snedvrids innovationskonkurrensen.

Ett väl fungerande patentskydd förutsätter ett effektivt, tillförlitligt och ekonomiskt system för beviljande av patent och administration av beviljade patent. En ytterligare förutsättning är ett effektivt sanktionssystem och en effektiv judiciell ordning för prövning av skyddet. Det gäller särskilt för mindre företag för vilka skyddet annars kan bli illusoriskt. För mindre företag blir det också annars övermäktigt att försvara sig mot oberättigade anspråk från patenthavare. Om

SFIR/AIPPI SWEDEN
c/o Advokatfirman Lindahl KB
P.O. Box 1065
SE-101 39 Stockholm
Sweden
Phone +46 8 527 70 800
Fax +46 8 667 73 80
katarina.stromholm@lindahl.se (SFIR)
louise.jonshammar@prv.se (AIPPI)

patentsystemets funktion inte ska äventyras, så måste patentprocessen därför fungera väl i praktiken genom att tvister avgörs skyndsamt med hög tillförlitlighet och enhetlighet och därmed förutsebarhet till rimlig kostnad. Förutsebarhet genom enhetlig praxisbildning och skyndsamma avgöranden höjer också effektiviteten i systemet genom att minska behovet av att processa.

Det europeiska patentsystemet uppfyller idag tack vare EPC och EPO högt ställda krav på effektivitet i patentbeviljandet. Även om Londonöverenskommelsen inneburit en väsentligt förbättrad effektivitet efter patentbeviljandet, så finns det allvarliga brister beträffande den judiciella ordningen för patenttvister och kostnaderna för beviljade patent. Trots att ledande nationella patentdomstolar strävar efter ökad enhetlighet i praxis, innebär parallella processer enligt disparata nationella processordningar att gränsöverskridande patenttvister idag hanteras ineffektivt och till höga kostnader. Nationella årsavgifter för beviljade patent leder vidare till så höga kostnader att det för få företag är möjligt och försvarligt att upprätthålla patentskyddet ens i flertalet EU-stater. Kostnadspressen på företagen, som accentuerades under den senaste finanskrisen, medför tvärtom att det är vanligt att begränsa skyddet till en handfull länder som är avgörande för patenthavarens konkurrenssituation.

En styrka hos det europeiska patentsystemet är att det grundas på en självständig och öppen fördragslösning som – även om skillnaden i geografisk omfattning minskat efter successiva utvidgningar av EPC respektive EU – inte är begränsad till EU-stater utan även omfattar bl.a. Schweiz och Norge. Det är också av värde att åtgärder för att effektivisera patentsystemet genomförs inom ramen för EPC och inte begränsas till europeiska patent med enhetligt skydd utan även inriktas på europeiska patent med nationell rättsverkan vilka under lång tid kan antas komma att vara den dominerande skyddsformen.

SFIR hälsar därför med tillfredsställelse att ett enhetligt patentskydd enligt nuvarande förslag inte genomförs i form av ett EU-patent utan såsom en särskild överenskommelse mellan medlemsstater enligt EPC på det sätt som förutsågs redan vid dess tillkomst. Denna lösning förutsätter att en överenskommelse om en gemensam patentdomstol ratificeras av de medverkande staterna. Det förefaller därför sakligt sett tydligare och enklare att inte som enligt det föreliggande förslaget genomföra ett enhetligt patentskydd genom flera rättsakter av olika fördragsrättslig karaktär, utan i stället i form av ett enda fördrag som reglerar alla bestämmelser om det enhetliga patentskyddet, inbegripet materiell patenträtt och den gemensamma domstolsordningen.

En gemensam domstolsordning

SFIR anser att arbetet på en gemensam patentdomstol måste fullföljas innan ett enhetligt skydd kan träda ikraft. En effektivare processordning för gränsöverskridande patenttvister framstår som ett trängande behov för att effektivisera det europeiska patentsystemet. Därför är det särskilt angeläget att skapa en gemensam patentdomstol för tvister om europeiska patent i allmänhet. En sådan domstol är vidare nödvändig för att få en enhetlig och kompetent rättstillämpning av ett enhetligt skydd. SFIR välkomnar därför att det föreslagna enhetliga skyddet som ett andra huvudelement förutsätter en enhetlig patentprocessordning och att den gemensamma domstolsordningen även avses omfatta europeiska patent utan enhetligt skydd.

Av grundläggande betydelse är att domstolsordningen, inbegripet domstolsorganisation och procedurregler, regleras i fördraget mellan de deltagande staterna. Detsamma gäller även de enhetliga regler om materiell patenträtt som behövs för europeiska patent både med och utan det enhetliga skyddet. Sådana regler blir inte unionsrätt genom fördragsregleringen – lika litet som nationell materiell patenträtt idag utgör unionsrätt med undantag för den begränsade reglering som skett genom direktiv eller förordning.

En effektivare processordning genom en gemensam patentdomstol i två instanser som slutligt avgör patentlyvister inom två till tre år kan inte uppnås om tolkningen av materiell patenträtt vid behov ska ske genom förhandsbesked av EU-domstolen i vidare utsträckning än denna redan utgör unionsrätt.

Sänkta kostnader

Att översättningskostnader efter patentbeviljandet är en betydande och till stor del onödig belastning för patenthavaren utgör grunden för begränsningen av översättningskrav genom Londonöverenskommelsen. Nu förslagna bestämmelser om enhetligt skydd innebär att krav på översättning efter patentbeviljandet helt slopas efter en övergångstid under vilken beskrivningen ska översättas till engelska när behandlingsspråket varit franska eller tyska. Efter övergångstiden kan Sverige därmed inte för europeiska patent med enhetligt skydd behålla krav på att beskrivningen ska finnas på engelska eller svenska och att patentkraven alltid ska vara översatta till svenska.

Även om sådana krav inte kan sägas ha minskat i betydelse för tredje man sedan Sverige ratificerade Londonöverenskommelsen anser SFIR att kravet på översättning till svenska av patentkraven kan slopas om bred enighet nu kan uppnås om en sådan språklösning. En engelsk text är tillräcklig för att tredje man i Sverige kan förstå patentkraven i den begränsade utsträckning dessa är förståeliga utan att anlita patentexpertis och patentexperter förstår engelska.

Frågan om krav på översättning till engelska av beskrivningar på franska eller tyska ser SFIR som både praktiskt och principiellt viktigare. Eftersom patentkraven får förstås med ledning av beskrivningen finns det ett betydande behov av att tredje man i Sverige – liksom i många andra länder – har tillgång till översättningar till engelska av beskrivningen när behandlingsspråket varit franska eller tyska. Detta gäller inte bara många och särskilt mindre företag utan även åtskilliga av deras patentrådgivare. Automatiska översättningar erbjuder ännu inte ett alternativ till översättningar som patenthavaren svarar för och det är ovisst om och när så kan bli fallet. Överhuvudtaget är de sakliga skälen för engelska som behandlingsspråk i det europeiska patentsystemet idag starka och ökar i styrka i ett globalt perspektiv. Ett krav på översättning av beskrivningar till engelska skulle bidra till en önskvärd utveckling som innebär att andelen fransk- och tyskspråkiga patentskrifter på sikt i praktiken minskar utan att den språklösning som för 40 år sedan genomfördes i EPC behöver avskaffas.

I vart fall anser SFIR att det inte är försvarligt att det under övergångstiden skulle krävas översättning till något annat EPC-språk när behandlingsspråket varit engelska. Detta innebär

en sakligt omotiverad kostnadsbelastning som kommer att motverka en från svensk synpunkt önskvärd utveckling mot engelska som behandlingsspråk.

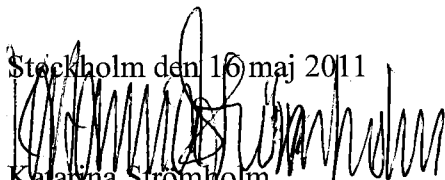
Föreslagna bestämmelser om enhetligt skydd innebär också välkomna besparingar genom rationaliseringar av administrationen beträffande beviljade patent.

Den mest framträdande kostnadsbesparingen gäller årsavgifterna för europeiska patent med enhetligt skydd, som föreslås komma att ungefär motsvara de nationella förnyelseavgifterna för ett genomsnittligt europeiskt patent som får verkan i de deltagande staterna. Den reella innebörden är att ett sådant genomsnittligt patent till en oförändrad kostnad kan få en utvidgning av skyddsområdet till alla deltagande stater. En stor kostnadsbesparing uppkommer för de få företag som utan enhetligt skydd skulle validera europeiska patent i ett stort antal länder, exempelvis europeiska och icke-europeiska läkemedelsföretag. Däremot uppkommer ingen kostnadsbesparing för de många företag som av kostnadsskäl begränsar valideringen till färre länder än genomsnittet. Det enhetliga skyddet innebär därför inte någon lättnad för mindre företag som idag har svårt att bära kostnaderna för ett skydd av genomsnittlig geografisk omfattning. För företag som väger skyddets omfattning mot kostnaden innebär valet av enhetligt skydd vidare att det inte längre är möjligt att begränsa antalet länder när årsavgifterna stiger med åren.

Det går därför inte att förutsäga i vilken utsträckning det föreslagna enhetliga skyddet kommer att utnyttjas för att det innebär en kostnadsbesparing, och särskilt då av mindre företag. Med hänsyn till det kan övriga effekter av den föreslagna ordningen få avgörande betydelse för om resultatet blir ett effektivare patentsystem.

Detta yttrande har beretts inom Föreningen av en arbetsgrupp och har därefter cirkulerats i Föreningens styrelse.

Stockholm den 16 maj 2011

Katarina Strömholm

(sekreterare i Föreningen)